

ZARZĄDZENIE NR 296.2025

BURMISTRZA MIASTA SOCHACZEW

z dnia 10 grudnia 2025 r.

**w sprawie przyjęcia Planu opiekuńczo-wychowawczo-edukacyjnego realizowanego
przez Miejski Żłobek Integracyjny w Sochaczewie**

Na podstawie art. 30 ust.1 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz.U.2025.1153 z późn. zm.¹), art. 6d ustawy z dnia 4 lutego 2011 r. o opiece nad dziećmi do lat 3 (Dz.U.2025.798 z późn. zm.²) oraz § 7 ust. 1 rozporządzenia Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 19 września 2023 r. w sprawie standardów opieki sprawowanej nad dziećmi w wieku do lat 3 (Dz.U.2023.2121) zarządzam, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się Plan opiekuńczo-wychowawczo-edukacyjny realizowany przez Miejski Żłobek Integracyjny w Sochaczewie, który stanowi załącznik do niniejszego zarządzenia.

§ 2. Wykonanie zarządzenia powierza się dyrektorowi Miejskiego Żłobka Integracyjnego w Sochaczewie.

§ 3. Niniejsze Zarządzenie wchodzi w życie z dniem podjęcia.

BURMISTRZ
Daniel Janiak

¹ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2025 r. poz. 1436, Dz. U. z 2023 r. poz. 1688.

² Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2024 r. poz. 858

Plan opiekuńczo – wychowawczo – edukacyjny w Miejskim Żłobku Integracyjnym w Sochaczewie

1. Nazwa Instytucji: Miejski Żłobek Integracyjny

a. Organ Prowadzący: Gmina Miasta Sochaczew

b. Nr wpisu do rejestru: 3539/Z

2. Lokalizacja:

a. Adres: ul. Prezydenta Ryszarda Kaczorowskiego 2 A, 96-500 Sochaczew

b. Dostęp do środków transportu: Rodzice/Opiekunowie prawni posiadają dostęp do komunikacji miejskiej ale najczęściej korzystają z własnych pojazdów samochodowych. Placówka znajduje się przy ulicy jednokierunkowej, wzdłuż której znajdują się parkingi. Drogi dojazdowe do żłobka są w dobrym stanie. Pieszce dojście do placówki jest możliwe za pomocą chodnika i wyznaczonych przejść dla pieszych.

c. Bliskość terenów zielonych: Żłobek znajduje się w bezpośrednim sąsiedztwie własnego ogródka (placu zabaw), którego zieleń została wzbogacona o nasadzenia drzew i krzewów oraz zielonych terenów publicznych, co stwarza dogodne warunki do organizacji spacerów i zajęć na świeżym powietrzu, wspierających rozwój dzieci i ich kontakt z naturą. Blisko naszej placówki znajdują się dwa lokalne parki. Jeden z nich to Park Miejski im. Fryderyka Chopina z widokiem na ruiny zamku książąt mazowieckich. W odległości ok. 500 metrów od żłobka znajduje się Park im. Ignacego Włodzimierza Garbolewskiego, który stanowi idealne miejsce do codziennych wyjść z dziećmi. Obecność drzew, stawu (z kaczkami), ścieżki spacerowej oraz małej infrastruktury (ławki, alejki) zwiększa atrakcyjność tego miejsca jako przestrzeni rekreacyjnej. Zaledwie 400 metrów od żłobka płynie rzeka Bzura a nad nią piaszczysta plaża i malownicze tereny zieleni, które zapewniają naturalne otoczenie sprzyjające wyciszeniu oraz obserwacji przyrody. Tereny te mogą być wykorzystywane do krótkich spacerów i aktywności ruchowych w bezpiecznej przestrzeni.

3. Struktura i zasoby:

a. **Liczba miejsc:** liczba dostępnych miejsc w żłobku – 115

b. **Grupy wiekowe:** 5 grup wiekowych

- **MISIACZKI** – dzieci od 20 tygodnia życia do 14 miesiąca życia
- **SŁONECZKA** – dzieci od 15 miesiąca życia do 19 miesiąca życia
- **RYBKI** – dzieci od 20 miesiąca życia do 24 miesiąca życia
- **BIEDRONKI** – dzieci od 24 miesiąca życia do 30 miesiąca życia
- **PSZCZÓŁKI** – dzieci od 31 miesiąca życia do 36 miesiąca życia

c. **Dostępność specjalistycznych sal:** logopedyczna/pielęgniarska

d. **Przestrzenie zewnętrzne:** Posiadamy jeden budynek do prowadzenia działalności. Jego teren jest ogrodzony. Przed głównym wejściem znajduje się parking dla pracowników placówki. Nawierzchnia wyłożona jest kostką brukową. Podmiot zapewnia pochylnie dla osób niepełnosprawnych. Za budynkiem znajduje się plac zabaw. Jego nawierzchnia składa się z nawierzchni trawiastej i bezpiecznej nawierzchni gumowej. Został wyposażony w sprzęt do zabaw posiadający atesty oraz certyfikaty, a poprzez stałe elementy przymocowane do podłoża zapewnia dzieciom bezpieczne użytkowanie. Na placu zabaw znajdują się dwie piaskownice, bujaki, ślizgawka, dwa domki, lokomotywa i zestaw integracyjny z panelami edukacyjnymi.

4. Kierownictwo i kontakt:

a. **Dyrektor:** Izabella Bińkowska

b. **Osoby kontaktowe:** Marianna Szpakowska – Samodzielny referent,

c. nr tel.: 46/862 40 47 lub kom.: 690 387 024 e-mail: sekretariat@zlobek.sochaczew.pl

5. Charakter i metody pracy:

a. **Metodyka:** Relacje z dziećmi, ścisła współpraca z rodzicami, aktywne słuchanie, włącznie się do zabawy/aktywności dzieci, dostarczanie materiałów, przedmiotów i narzędzi, pomaganie dzieciom w rozumieniu świata.

b. Specjalne programy: Program powszechnej edukacji dwujęzycznej, zajęcia umuzykalniające oparte na teorii prof. E.E. Gordona tzw. „gordonki”.

c. Innowacje: Dogoterapia

6. Bezpieczeństwo i dostosowanie do potrzeb dzieci:

a. Dostosowanie obiektu: Do budynku żłobka prowadzi główne wejście schodami, z boku którego został umieszczony podjazd z poręczami dla osób niepełnosprawnych, rodziców z wózkami. Budynek posiada parter i piętro. Schody wewnętrzne wyposażone są w poręcze dla dzieci i osób dorosłych. Obiekt wyposażony jest w windę. W budynku nie ma progów utrudniających poruszanie się dzieciom oraz osobom na wózkach inwalidzkich. Posiadamy pięć sal dziecięcych z czego cztery sale posiadają tarasy, a z dwóch sal można wyjścia na plac zabaw. W każdej sali znajduje się bezpośrednie wejście do łazienki dostosowanej do potrzeb dzieci. Budynek posiada wszystkie niezbędne przeglądy roczne, P/POŻ, które wpływają na bezpieczne przebywanie dzieci w obiekcie.

I. Cele opiekuńczo-wychowawczo-edukacyjne (standard 1.1.1)				
Obszar rozwoju	Cel ogólny	Działania / formy pracy	Przykłady codziennych aktywności	Odniesienie do praw dziecka
Fizyczny (motoryczny, zdrowotny)	Wspieranie motoryki dużej i małej oraz zdrowych nawyków higienicznych i żywieniowych.	Zabawy ruchowe, ćwiczenia gimnastyczne, zabawy manipulacyjne, spacer, odpoczynek, dbanie o higienę.	Tor przeszkód w sali lub ogrodzie; zabawy z piłką, turlanie, przeskoki; ćwiczenia paluszkowe, układanie klocków; mycie rąk przed posiłkiem i po zabawie; udział dzieci w prostych czynnościach związanych z przygotowaniem posiłku	Artykuł 2, 6, 24, 31

Emocjonalny	Kształtowanie umiejętności rozpoznawania i wyrażania emocji oraz poczucia bezpieczeństwa.	Rozmowy o emocjach, zabawy relacyjne, wsparcie w sytuacjach trudnych, indywidualne podejście do dziecka.	„Pudełko emocji” – dzieci pokazują kartoniki z emocjami; opowiadanie historyjek i rozmowa o uczuciach bohaterów; przytulanki, kołysanki na uspokojenie; codzienne powitania i pożegnania w grupie	Artykuł 6, 8 19, 31,27
Spółeczny	Wspieranie współpracy, dzielenia się i budowania relacji.	Zabawy grupowe, gry zespołowe, nauka dzielenia się, współpracy i oczekiwania na swoją kolej.	Budowanie wspólnych konstrukcji z klocków; wspólne układanie puzzli; zabawy tematyczne „w dom”, „w sklep”; nagradzanie zachowań prosojalnych	Artykuł 12, 15, 29
Poznawczy	Rozwijanie ciekawości, kreatywności i zdolności poznawczych.	Zabawy sensoryczne, gry logiczne, eksperymenty, obserwacja otoczenia, zabawy konstrukcyjne.	Zabawy wodą i piaskiem, eksperymenty sensoryczne; sortowanie klocków według koloru, kształtu, wielkości;	Artykuł 3,29
			obserwacja roślin i zwierząt w ogrodzie; zabawy badawcze: „Co się stanie, gdy...?”	

Językowy	Rozwijanie komunikacji werbalnej i niewerbalnej.	Czytanie książek, rozmowy indywidualne i grupowe, śpiewanie piosenek, rymowanki, wspieranie komunikacji alternatywnej.	Codziennie czytanie książek i opowiadanie historyjek; rymowanki, piosenki, zabawy rytmiczne; rozmowy podczas posiłków i zabaw; wsparcie dzieci z trudnościami w mowie przy pomocy obrazków i gestów	Artykuł 5,13, 17
Moralny i etyczny	Kształtowanie poczucia dobra i odpowiedzialności.	Zabawy tematyczne, rozmowy o emocjach i konsekwencjach działań, wzmacnianie zachowań prospołecznych.	Opowiadanie historyjek z morałem; zabawy uczące dzielenia się i pomagania; codzienne sytuacje zachęcające do mówienia „proszę”, „dziękuję”; rozwiązywanie konfliktów pod okiem opiekuna	Artykuł 14, 42
Samodzielność	Wspieranie rozwoju umiejętności samoobsługowych i podejmowania decyzji.	Ubieranie się, korzystanie z toalety, mycie rąk, samodzielne jedzenie, inicjatywa w zabawie.	Zachęcanie dziecka do samodzielnego jedzenia; pomoc w ubieraniu i zdejmowaniu kurtek; samodzielne wybieranie zabawek lub materiałów plastycznych; stopniowe włączanie dzieci w drobne obowiązki grupowe (np. nakrywanie do stołu)	Artykuł 12, 31

II. Metodyka pracy z dziećmi w Miejskim Żłobku Integracyjnym

1. Relacje z dziećmi

Opiekunki tworzą wzajemne relacje z dziećmi oparte na szacunku. Dbają o ciepłą i domową atmosferę w placówce, pełniąc funkcję łącznika między placówką a domem. Placówka stara się, żeby dziećmi zajmowały się te same osoby, ponieważ sprzyja to rozwijaniu bezpiecznych relacji między małą grupą dzieci a opiekunką.

2. Ścisła współpraca z rodzicami

Aby rozwijać nabywanie doświadczeń przez dzieci, personel żłobka współpracuje z rodzicami. Ta współpraca tworzy ramy do pogłębiania relacji, wspiera ciągłość opieki i zapewnia dzieciom stabilność.

3. Aktywne słuchanie

Komunikacja opiekunek z dziećmi uwzględnia aktywne słuchanie, które przejawia się poprzez komentowanie zaobserwowanych działań dziecka, wyrażanie zainteresowania działaniami dziecka.

4. Włączanie się do zabawy/aktywności dzieci

Opiekunowie włączają się do zabawy/aktywności dzieci, gdy dzieci tego potrzebują, lub wyłączają się, jeśli ich obecność nie jest niezbędna. Opiekunowie są w pobliżu dzieci podczas eksploracji środowiska.

5. Dostarczanie materiałów, przedmiotów i narzędzi

Rolą opiekuna jest dostarczanie dzieciom materiałów, przedmiotów czy narzędzi, które mogą rozwijać i wzbogacać aktywności i zabawy dzieci. Na przykład gdy dziecko bawi się wodą, przelewając ją z kubeczka do kubeczka, opiekun może dodać lejek, łyżki i butelkę, może też zacząć bawić się równolegle tymi przedmiotami, tak by dziecko mogło obserwować jego działania. Nie ponagla dziecka do użycia nowych materiałów, to dziecko samo decyduje, kiedy i jak je wykorzysta.

6. Pomaganie dzieciom w zrozumieniu świata

Opiekunki mówią na głos, jak działa to, co robią dzieci, jakie są obserwowane zależności, łączą przyczyny i skutki, pokazują dzieciom chronologię wydarzeń, przewidują wydarzenia.

III. Harmonogram obejmujący stałe i zmienne elementy dnia w Miejskim Żłobku Integracyjnym (standard 1.1.3)

06 : 30 - 08 : 00	przyjmowanie, zabawy dowolne w różnych strefach rozwoju
08 : 00 - 08 : 15	przygotowanie dzieci do śniadania, mycie rąk przed posiłkiem
08 : 15 - 08 : 45	śniadanie
08 : 45 - 09 : 00	zabiegi pielęgnacyjne
09 : 00 - 09 : 30	zabawowe aktywności edukacyjne (do wyboru z zabaw obejmujących różne strefy rozwoju)
09 : 30 - 09 : 45	II śniadanie
09 : 45 - 10 : 00	zabiegi pielęgnacyjne
10 : 00 - 11 : 00	pobyty na świeżym powietrzu
11 : 00 - 11 : 15	toaleta, przygotowanie do obiadu, chwila relaksu przy muzyce
11 : 15 - 11 : 45	obiad (II danie)
11 : 45 - 12 : 00	toaleta, przygotowanie do leżakowania
12 : 00 - 13 : 30	czas odpoczynku
13 : 30 - 14 : 00	toaleta, przygotowanie do posiłku
14 : 00 - 14 : 30	podwieczorek
14 : 30 - 16 : 00	zabawowe aktywności edukacyjne (do wyboru z zabaw obejmujących różne strefy rozwoju)
16 : 00 - 17 : 00	zakończenie dnia – pożegnanie

IV. Planowane aktywności w Miejskim Żłobku Integracyjnym

NR STANDARDU	DZIAŁANIA PERSONELU, WSKAZÓWKI METODYCZNE ORAZ AKTYWNOŚCI
4.1	Każdego dnia personel stwarza dzieciom warunki do odpoczynku w placówce w dwóch formach: odpoczynek na leżaczkach lub na dywanie.
4.2	Działania personelu wspierające autonomię dziecka podczas czynności higienicznych Personel: <ul style="list-style-type: none"> • opisuje czynności higieniczne, jakie wykonuje razem z dzieckiem, żeby dziecko wiedziało, co będzie się z nim działo w kontakcie z dorosłym. Informuje dziecko o zamiarze zmiany mu pieluszki i upewnia się, że dziecko rozumie jego intencje.
4.4	Działania personelu wspierające samodzielność dziecka podczas posiłków Personel: <ul style="list-style-type: none"> • zaprasza dzieci do wspólnego nakrywania do stołu i sprzątania po posiłku; • daje dzieciom tyle czasu na posiłek, ile potrzebują.
5.1	Sposoby reagowania werbalnie i niewerbalnie na zachowania dzieci Personel: <ul style="list-style-type: none"> • często znajduje się w fizycznej bliskości dzieci, siedząc obok nich na ich poziomie, np. na podłodze lub przy stole; • odzwierciedla emocje dzieci, ich radość i entuzjazm oraz inne emocje. Stara się utrzymać pozytywne emocje w kontakcie z dziećmi, żartuje z nimi, uśmiecha się i śmieje, reaguje na interakcje z dziećmi w ciepły sposób; • jest uważny na trudne momenty dzieci (zmęczenie, przestymulowanie) i wspiera je, aranżując zmiany w otoczeniu, dostosowując ton głosu i styl interakcji do sytuacji; • pozwala dzieciom się przytulać i utrzymywać fizyczną bliskość w odpowiedzi na werbalne lub niewerbalne intencje dzieci
5.2	Sposoby reagowania werbalnie i niewerbalnie na zachowania dzieci Personel: <ul style="list-style-type: none"> • swobodnie dołącza do zabawy i aktywności z dziećmi lub oddala się, gdy dzieci go nie potrzebują; • pozwala dzieciom na popełnianie błędów i zachęca do samodzielnego ich naprawiania/rozwiązywania problemów, jeżeli są na to gotowe; • akceptuje wyrażanie emocji przez dzieci; • okazuje szacunek dzieciom, wyrażając to również poprzez formy grzecznościowe: „dziękuję ci”, „proszę”

5.3	<p>Sposoby komunikowania dzieciom aktywności w ciągu dnia i zmian z tym związanych</p> <p>Personel:</p> <ul style="list-style-type: none"> • uprzedza dziecko o działaniu, które będzie podejmowane z jego udziałem (np. zmiana pieluchy lub wycieranie nosa lub buzi), i czeka na jego odpowiedź (werbalną lub niewerbalną), żeby mieć pewność, że dziecko rozumie sytuację; • przypomina dzieciom werbalnie lub niewerbalnie (gestem lub używając znaków graficznych) o następnym punkcie w planie dnia
6.1	<p>Działania personelu rozwijające u dzieci poczucie przynależności do grupy oraz zainteresowanie innymi</p> <p>Personel:</p> <ul style="list-style-type: none"> • aranżuje przestrzeń tak, żeby dzieci mogły widzieć, co robią inni, m.in. poprzez podział sali na kilka stref wyposażonych w zróżnicowane zabawki i materiały czy możliwość przekształcania sali w odpowiedzi na aktualne zainteresowania dzieci; • celebrytuje rytuały codziennego przywitania i pożegnania; wspólnie realizowany plan dnia, z powtarzającymi się zabawami integrującymi dzieci; • włącza dzieci w dekorowanie sali; • modeluje społeczne interakcje podczas zabaw z dziećmi, w których uczestniczy; • wykorzystuje wiedzę o zainteresowaniach i temperamencie dzieci do angażowania ich we wspólne zabawy
6.2	<p>Działania personelu wspierające rozwój autonomii dzieci</p> <p>Personel:</p> <ul style="list-style-type: none"> • umożliwia dzieciom podejmowanie różnych ról (np. poprzez wyznaczenie w najstarszej grupie dyżurnego pomagającego w rozdawaniu sztuczków); • zostawia dziecku czas na samodzielnie wykonanie jakiejś czynności, np. przy ubieraniu się, sprzątaniu, łączeniu puzzli lub aranżacji miejsca zabawy; • stwarza dzieciom możliwości pomagania innym dzieciom; • wspiera samodzielne rozwiązywanie konfliktów między dziećmi i udziela wsparcia w rozwiązywaniu konfliktów, jeśli same nie potrafią znaleźć rozwiązania problemu (uwaga: wskazane jest, aby osoby z personelu miały wspólną strategię wspierania dzieci w sytuacjach konfliktowych); • umożliwia dzieciom podejmowanie decyzji i wybieranie zgodnie z ich możliwościami rozwojowymi.
6.3	<p>Działania personelu wspierające współpracę i komunikację dzieci w grupie</p> <p>Personel:</p> <ul style="list-style-type: none"> • daje dzieciom wskazówki, jak ze sobą współpracować (np.: „Najpierw on, potem ty”); • pozostaje w pobliżu, gdy dzieci decydują, z kim chcą się bawić; • podpowiada dziecku, jak może się zachować w konkretnej sytuacji, a nie mówi, czego ma nie robić (koncentruje się na pozytywnych komunikatach korygujących); • wprowadza zasady funkcjonowania dzieci w grupie i wyjaśnia ich znaczenie

6.4	<p>Działania personelu żłobka wspierające celebrowanie świąt i innych ważnych wydarzeń</p> <ul style="list-style-type: none"> • urodziny (personel ustala z rodzicami i wprowadza prosty zwyczaj/rytuał świętowania w grupie urodzin, taki sam dla każdego dziecka); • Dzień Dziecka; • Dzień Babci i Dziadka, Dzień Rodziny (personel dba o to, by dzieci nie były obligowane do dawania rodzicom czy dziadkom prezentów). <p>Personel:</p> <ul style="list-style-type: none"> • uzgadnia celebrowanie świąt o znaczeniu kulturowym czy religijnym z rodzicami; • respektuje prawo dziecka do odmowy lub rezygnacji ze świętowania lub z fragmentu rytuału (np. przytulenia przez inne dzieci)
7.1	<p>Metodyczne działania sprzyjające poznawaniu i doświadczaniu otaczającego świata przez dzieci</p> <ul style="list-style-type: none"> • umożliwianie dzieciom zabawy w kąciakach tematycznych uzupełnianych regularnie nowymi materiałami, zabawkami, przedmiotami, zgodnie ze zmieniającymi się zainteresowaniami dzieci i ich aktualnymi potrzebami; • rozwijanie zainteresowań dzieci przez dzielenie się pomysłami i pokazywanie nowych zastosowań istniejących materiałów, zabawek i pomocy edukacyjnych; • dostosowanie czasu trwania zabaw do możliwości dzieci (zabawy trwają tak długo, jak długo dzieci są nimi zainteresowane); • dostosowanie tematyki inicjowanych przez personel zabaw do aktualnych zainteresowań dzieci; • zapewnianie dzieciom dostępu do materiałów wzbudzających ich ciekawość, do przedmiotów codziennego użytku oraz materiałów pochodzących z natury; • umożliwianie dzieciom eksplorowania najbliższego otoczenia placówki i obserwowania zmian zachodzących w przyrodzie
7.2.1	<p>Metodyczne działania wspierające u dzieci myślenie przyczynowo-skutkowe</p> <ul style="list-style-type: none"> • opisywanie tego, co dziecko robi, co się dzieje z badanymi przez nie przedmiotami, materiałami; • uruchamianie umiejętności skupienia na działaniu i przewidywania jego skutków (np.: „Pchnąłeś piłkę. Teraz turla się po podłodze. Ciekawe, gdzie się zatrzyma?”); • wykorzystywanie czynności dnia codziennego (takich jak: ubieranie, jedzenie, higiena) lub tworzenie sytuacji edukacyjnych, w których dziecko może: manipulować przedmiotami, materiałami; podejmować czynności odwracalne i nieodwracalne; robić doświadczenia; próbować nowych rozwiązań i sprawdzać ich skuteczność

7.2.2	<p>Metodyczne działania wspierające u dzieci umiejętność obserwacji i doświadczania otaczającego świata</p> <ul style="list-style-type: none"> • obserwowanie razem z dzieckiem lub dziećmi zjawisk, które przyciągają ich uwagę, i komentowanie tego (np.: „Widzę, że kapie woda z kranu, zakręcę go mocniej”; „Słyszę, że stukasz grzechotką w stół. To głośny dźwięk. Ja stukam grzechotką w dywan. To cichy dźwięk”); • okazywanie zaciekawienia i swojego zaangażowania w badanie, modelowanie postawy ciekawości, dociekliwości, zaangażowania w swoje działanie; • pomaganie w rozumieniu tego, co dzieci robią i obserwują, przez opisywanie i wyjaśnianie; • zachęcanie do eksplorowania natury i terenu na zewnątrz budynku, stwarzanie możliwości swobodnej zabawy oraz opisywanie tego, co dzieci robią
7.2.3	<p>Metodyczne działania wspierające u dzieci używanie określeń dla cech przedmiotów</p> <ul style="list-style-type: none"> • określanie i nazywanie cech przedmiotów używanych przez dzieci (dotyczących np. koloru, kształtu, faktury); • określanie relacji między przedmiotami (np.: dużo–mało; blisko–daleko, ciepłe–zimne) w sytuacjach codziennych, swobodnej zabawy i zajęciach kierowanych przez siebie; • dawanie dzieciom możliwości wyboru między różnymi produktami do jedzenia podczas posiłku i opisywanie różnic między nimi; • określanie i porównywanie przedmiotów w otoczeniu (np.: duży–mały, większy–mniejszy).
7.2.4	<p>Metodyczne działania wspierające u dzieci używanie określeń przestrzennych</p> <ul style="list-style-type: none"> • używanie w codziennych kontaktach z dziećmi takich słów, jak: góra, dół, przód, tył, lewo, prawo, nad, pod, obok, wewnątrz, zewnątrz, przed, za, obok, między, wyżej, niżej, w górze, na dole, daleko, blisko, wysoko, nisko; • opisywanie swoich czynności i aktywności dzieci i umiejscawianie tych działań w przestrzeni („Postawiłam kubeczki do picia na tacy. Widzę, że posadziłeś misia na krześle, a zajaczka na podłodze. Chcesz, żeby zajac siedział wyżej?”)
8.1	<p>Metodyczne działania wspierające u dzieci rozwój gotowości i umiejętności porozumiewania się, uwzględniające:</p> <p>1) mówienie do dzieci</p> <ul style="list-style-type: none"> • komunikowanie się w sposób zrozumiały dla dziecka; • inicjowanie kontaktu werbalnego i niewerbalnego; • używanie pytań otwartych i rozszerzających lub inicjujących rozmowę w sposób budzący zainteresowanie albo działanie dziecka; • stosowanie różnorodnych form wypowiedzi (pytania, zdania twierdzące, wykrzyknikowe itd.); • towarzyszenie dzieciom w zabawach i częste komentowanie, co one robią; • dopytywanie dzieci o ich potrzeby w czasie codziennych czynności, takich jak toaleta czy jedzenie;

	<ul style="list-style-type: none"> • kierowanie wzroku i postawy ciała w kierunku dziecka, które coś mówi; • zadawanie pytań rozszerzających i komentowanie w sposób zachęcający do dalszej wypowiedzi („Co się stało? Uderzyłeś się? Gdzie?”); 3) wzbogacanie słownictwa dzieci • wykorzystywanie słów z różnych kategorii (np.: przedmioty, działania, uczucia, funkcje); • rozwijanie interakcji dotyczących wspólnego doświadczenia lub zdarzeń z życia dziecka (np.: „Pamiętasz, jak na spacerze widzieliśmy wiewiórkę?”; „Wiem, że w domu masz psa. Co on robi, jak przychodzisz do domu? Hau-hau?”); • nazywanie, opisywanie tego, co robi dziecko, z użyciem nowych słów (pytanie: „Czy ten kalafior ci smakuje? zamiast: „Mniam-mniam?”); • rozwijanie języka i słownictwa dzieci za pomocą określeń opisujących dane zjawisko, sytuację czy przedmiot i łączenia ich ze słowami, które dziecko zna; • wypowiadanie się pełnymi zdaniami, unikanie infantylizowania; mówienie w pierwszej osobie („Teraz pokażę ci tę nową układankę”).
<p>8.2</p>	<p>Lista aktywności w żłobku:</p> <p>1) rozmowy z dziećmi</p> <ul style="list-style-type: none"> • utrzymywanie konwersacji z dzieckiem przez wymianę: słuchanie–mówienie–słuchanie; • wykorzystywanie każdej sytuacji w ciągu dnia do prowadzenia rozmów z dziećmi (niezależnie od tego, czy jest to zabawa kierowana, czy posiłek, czy mycie rąk, ubieranie się przed spacerem itp.); • angażowanie dziecka w słowną interakcję opartą zarówno na wspólnie dzielonym doświadczeniu, jak i osobistych doświadczeniach dziecka; <p>2) komunikowanie się dzieci ze sobą oraz personelem</p> <ul style="list-style-type: none"> • stwarzanie sytuacji, w których dzieci mogą bawić się ze sobą i rozmawiać o tym, co robią; • wspieranie komunikowania się dzieci ze sobą i z personelem (np. poprzez zabawy w telefon, w przyjęcie, w dom); • rozmawianie z dziećmi na temat tego, co jest aktualnie przedmiotem ich uwagi; • dawanie wskazówek dzieciom ułatwiających komunikację („Możesz powiedzieć, żeby...”; „Możesz zapytać o...”); <p>3) aktywny udział dzieci we wspólnym czytaniu, słuchaniu tekstów, utworów, książek</p> <ul style="list-style-type: none"> • wprowadzenie i kultywowanie zwyczaju codziennego czytania o określonej porze, codziennych zabaw ze śpiewem; • wykorzystywanie rymowanek, piosenek do rozpoczynania, trwania i kończenia jakiejś czynności (np. piosenka na powitanie); <p>opowiadanie dzieciom książek z obrazkami i dbanie o to, żeby dzieci mogły aktywnie w tym uczestniczyć, dotykając ich, komentując treść.</p>

<p>9.1</p>	<p>Działania metodyczne, które wspierają rozwój fizyczny dzieci, uwzględniające:</p> <p>1) rozwój sprawności dzieci w zakresie małej motoryki</p> <ul style="list-style-type: none"> • zapewnienie dostępności materiałów i przedmiotów umożliwiających dzieciom rozwijanie sprawności motoryki małej; • stwarzanie sytuacji, w których dzieci mogą ćwiczyć sprawność rąk i palców, w tym np.: zgniatać, rolować, rozplaszczać miękkie masy, trzymać małe przedmioty, doskonalić chwyt, drzeć papier; • umożliwianie dzieciom zamykania, otwierania, zakręcania i odkręcania pojemników, wkładania i wyjmowania małych przedmiotów; <p>2) rozwój percepcji zmysłowej dzieci</p> <ul style="list-style-type: none"> • umożliwianie dzieciom codziennego kontaktu z materiałami angażującymi zmysły: czucie, smak, zapach, wzrok, słuch, poczucie ułożenia ciała i równowagę; • zapewnianie w ciągu dnia różnorodnych aktywności sensorycznych, dostosowanych do potrzeb dzieci i ich możliwości (uwaga: planowanie doświadczeń sensorycznych powinno zagwarantować dzieciom czas na zaangażowanie się i zabawę z innymi dziećmi); • stwarzanie niemowlakom możliwości samodzielnego badania różnorodnych obiektów i swojego ciała własnych rąk i nóg oraz twarzy; <p>3) rozwój sprawności dzieci w zakresie dużej motoryki</p> <ul style="list-style-type: none"> • wspieranie niemowlaków w nauce kontrolowania ruchów ciała i nauce stania, chodzenia na czworakach i chodzenia w pionie; • umożliwianie niemowlakom eksplorowania przestrzeni przez przenoszenie ich w różne miejsca, w których czekają nowe wyzwania, np. dążenie do interesujących przedmiotów; • bawienie się z dziećmi w zabawy ruchowe, podążanie za tym, co robią dzieci (np. turlanie się, chodzenie na czworakach); • stwarzanie dzieciom warunków do podejmowania nowych wyzwań związanych z przemieszczaniem się i uczeniem nowych umiejętności motorycznych; • umożliwianie dzieciom wielokrotnego powtarzania i ćwiczenia konkretnych umiejętności ruchowych tak długo, jak długo są tym zainteresowane; • wykorzystywanie sytuacji codziennych do ćwiczenia koordynacji wzrokoworuchowej, np. podczas jedzenia, ubierania się i innych czynności
<p>9.2</p>	<p>Lista aktywności wspierających rozwój sprawności fizycznej dzieci i angażowanie zmysłów, w tym:</p> <p>1) zabawy angażujące zmysły wzroku, słuchu, węchu, dotyku, smaku</p> <p>Opiekun inicjuje i proponuje dzieciom aktywności, takie jak:</p> <ul style="list-style-type: none"> • ścieżki sensoryczne – chodzenie na bosaka po trawie, piasku; • zabawy wodą, błotem, piaskiem; • malowanie rękami; • słuchanie i wydawanie dźwięków; • wąchanie naturalnych zapachów (warzyw, owoców, ziół, kwiatów); • testowanie smaków;

	<p>zabawy „koszykiem skarbów”;</p> <p>2) zabawy wspierające rozwój motoryki małej Opiekun inicjuje i proponuje dzieciom aktywności, takie jak:</p> <ul style="list-style-type: none"> • zabawa klockami; • wkładanie i wyjmowanie elementów z pojemników; • wlewanie, przelewanie i wylewanie wody; • przesypywanie kaszy za pomocą różnych narzędzi; • zabawy papierem: chwytanie, darcie, składanie; • malowanie farbami (palcami, pędzlami, stemplami); • zabawa masami sensorycznymi (ciastoliną, plasteliną), lepienie, wałkowanie, krojenie, rwanie, łączenie; • przyczepianie, odczepianie, zapinanie, odpinanie; • włączanie przycisków; <p>3) ćwiczenie koordynacji wzrokowo-ruchowej i równowagi Opiekun inicjuje i proponuje dzieciom aktywności, takie jak:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wspinanie się na kanapę z wykorzystaniem poduszek, krzesełek, mocnych pudeł; • chodzenie po śladzie; • samodzielne jedzenie; • malowanie; • mycie rąk; • ubieranie się (wkładanie i zdejmowanie prostych elementów garderoby); • sprzątanie zabawek do pudeł; • zabawy piłką: rzucanie, łapanie, turlanie; <p>4) zabawy wspierające czucie głębokie oraz kształtujące schemat własnego ciała Opiekun inicjuje i proponuje dzieciom zabawy, takie jak:</p> <ul style="list-style-type: none"> • turlanie się; • huśtanie się; • przeciskanie się przez tunel; • otulanie się kocem; • masowanie; • naśladowanie ruchu; • oglądanie się w lustrze; • zabawy „paluszkowe”
10.1	<p>Działania metodyczne dotyczące twórczej ekspresji dzieci, oraz niezbędne warunki umożliwiające dzieciom działania twórcze i dostęp do wytworów kultury</p> <ul style="list-style-type: none"> • zapewnienie dostępu do materiałów umożliwiających dzieciom kreatywne działanie; • stworzenie bezpiecznej atmosfery, bez oceniania, zapewnienie swobody działania oraz czasu potrzebnego na angażowanie się dzieci we własnym tempie i zakresie; • docenienie procesu twórczego, a nie jakości efektu; • wspieranie i nadawanie wartości samemu działaniu tworzenia; • nazywanie tego, co dzieci robią, bez poprawiania ich i oceniania; • zapewnienie dzieciom czasu i miejsca na działania kreatywne w ciągu całego dnia;

	<ul style="list-style-type: none"> • stwarzanie dzieciom okazji do ekspresji twórczej, m.in. w formie tańca, śpiewu, manipulacji materiałami plastycznymi, wydawania dźwięków; • aranżowanie działań artystycznych nawet dla małej grupki dzieci lub pojedynczego dziecka, bez konieczności angażowania całej grupy w to samo działanie; • dostarczanie dzieciom okazji obcowania ze sztuką (rzeźbą, malarstwem, rysunkami) o wysokiej jakości artystycznej; • zapewnianie dzieciom kontaktu z muzyką wysokiej jakości, zarówno jeśli chodzi o jakość odtwarzania, jak i repertuar; • zapewnianie dzieciom dostępu do książek z szatą graficzną wysokiej jakości oraz do albumów ze zdjęciami; • organizowanie dzieciom rysowania i malowania na poziomych i pionowych dużych płaszczyznach (wielkości co najmniej A3) na wysokości ich wzroku; • organizowanie warunków do aktywności twórczej na zewnątrz budynku w naturze.
10.2	<p>Działania personelu zachęcających dzieci do:</p> <p>1) wyrażania twórczej ekspresji w różnych formach</p> <ul style="list-style-type: none"> • sfera muzyczna: śpiewanie, granie, wytwarzanie dźwięków, w tym z wykorzystaniem głosu i dźwięków generowanych przez przedmioty, zjawiska, ciało, powtarzanie, modyfikowanie i tworzenie melodii, słuchanie dźwięków naturalnych i wytworzonych, słuchanie muzyki, piosenek; • sfera plastyczna: malowanie, barwienie, rysowanie, stemplowanie, cięcie, darcie, naklejanie, komponowanie obrazów na dużych i małych przestrzeniach, komponowanie w przestrzeni trójwymiarowej, układanie, dekorowanie z wykorzystaniem różnorodnych materiałów; • sfera ruchowa: ruch swobodny i spontaniczny, taniec swobodny, naśladowanie ruchów, tworzenie ruchów z wykorzystaniem swojego ciała i z rekwizytów, taniec do muzyki; • sfera słowna: spontaniczne i swobodne zabawy własnym głosem – tworzenie własnych słów, wydawanie dźwięków naśladowczych, zmiana głosu, tworzenie rymów, mówienie wierszyków, zmienianie słów w znanych dziecku wierszykach; • łączenie różnych rodzajów ekspresji: ruch swobodny do muzyki z wokalizą dziecka oraz jednoczesnym malowaniem wodą na chodniku (tworzeniem swobodnych linii); <p>2) wykorzystywania różnorodnych materiałów</p> <p>Zachęcanie dzieci do używania różnorodnych materiałów, takich jak: woda, piasek, błoto, trawa, liście, kamienie, zioła, warzywa, owoce, instrumenty, przedmioty wydające dźwięki, ubrania, materiały tekstylne, papier, przedmioty codziennego użytku;</p> <p>3) poznawania różnych wytworów kultury</p> <p>Zapoznavanie dzieci z różnymi wytworami kultury poprzez:</p> <ul style="list-style-type: none"> • teatryki w wykonaniu opiekunów, rodziców lub zaproszonych artystów; • słuchanie muzyki na żywo; • słuchanie muzyki klasycznej; • prezentowanie reprodukcji malarstwa lub rzeźby; • czytanie i oglądanie książek i albumów o wysokich walorach artystycznych (graficznie i językowo).